

Kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttaminen vaatii investointeja tutkimukseen

Suomen Akatemian alustava FP10-puiteohjelma-kanta, toukokuu 2024

Tutkittu tieto auttaa meitä ratkaisemaan suuria yhteiskunnallisia haasteita ja saavuttamaan itsellemme asettamat kunnianhimoiset tavoitteet mm. vähä- ja nollapäästöisestä Euroopasta. Tieteellisesti koeteltua tietoa tarvitaan toimivassa nyky-yhteiskunnassa kaikkialla. Esimerkiksi digitaalisen siirtymän edistäminen, tekoälyn kestävä kehittäminen ja pandemioiden vastainen taistelu vaativat uuden tiedon, teknologioiden ja innovaatioiden tuottamista ja entistä parempaa hyödyntämistä.

Euroopan unionilla on mahdollisuus koota tutkijat ja innovaattorit ratkaisemaan suuria haasteita yhdessä ja yhteistyössä muun maailman kanssa. Läpinäkyvään kilpailuun ja laatuun perustuva puiteohjelmarahoitus on tässä tehokasta. Tutkijoiden ja tiedon vapaa liikkuvuus auttaa koko EU:a suurimmista pienimpiin jäsenvaltioihin ja vahvistaa pitkäjänteisesti koko Euroopan kilpailukykyä. TKI-toimijoiden yhteistyö on erinomainen esimerkki eurooppalaisen yhteistyön lisäarvosta. Yhdistämällä parhaat kykymme, asettamalla voimavaramme yhteen olemme suurempia kuin osiemme summa.

Puhdas vesi, ruokaturva, kestävä maatalous ja puolustuskykymme perustuvat vahvasti tieteellisen tutkimuksen tuottamaan tietoon. Uusi tieto muun muassa kestävästä luonnonvarojen käytöstä tai murrosteknologioista lisää omavaraisuuttamme ja turvallisuuttamme, ja auttaa meitä ratkaisemaan tulevaisuuden haasteet. Tutkimuksen turvallisuus EU:n alueella on taattava. Seuraavan puiteohjelma-asetuksen on kiinnitettävä huomiota myös näihin kysymyksiin. Puiteohjelma on nähtävä merkittävänä osana laajempaa resilienssin, huoltovarmuuden ja taloudellisen turvallisuuden konseptia.

1. PÄÄViestimme

- Puiteohjelmarahoituksen kriteerien tulee pohjautua laatuun ja kilpailuun
- Eurooppalaisesta huippututkimuksesta ja tutkimusinfrastruktuureista on huolehdittava
- Bottom-up-kärkitutkimuksen rahoitusta tulee nostaa (ERC ja Pathfinder Open)
- Matalamman TRL-tason tutkimuksen rahoitusta on laajennettava kaikissa tutkimusyhteistyöhankeissa
- Klusterirakennetta tulee tarkastella uudelleen sekä hakuteemoja ja hakemiseen käytettyä aikaa pitää vähentää
- Kumppanuuksissa kaivataan lisää läpinäkyvyyttä ja vähemmän hallinnollista taakkaa
- Vapaan tieteen asema on turvattava koko EU:ssa
- Tutkimuksen ja osaamisen turvallisuus on nähtävä osana huoltovarmuutta ja resilienssiä
- Kansainvälistä yhteistyötä tulee vahvistaa jatkossa TKI:n turvallisuus huomioon ottaen
- Humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat on huomioitava kattavasti läpi koko puiteohjelman

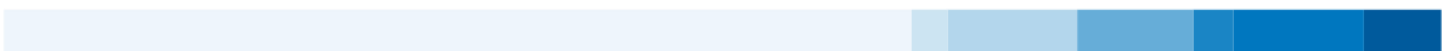
Sisällysluettelo

1. PÄÄViestimme.....	1
2. Suomen Akatemiasta	2
3. Peruseriaatteet ja budjetti	3
4. Puiteohjelman rakenne ja synergiat.....	4
5. Rahoitusinstrumentit horisontti Eurooppa -pilareittain tarkasteltuna.....	5
6. Läpileikkaavat teemat.....	9

2. SUOMEN AKATEMIASTA

Suomen Akatemia on tieteen ja tutkimuksen asiantuntijaorganisaatio, joka rahoittaa korkealaatuisia tieteellistä tutkimusta avoimen haun ja kilpailun kautta, kansainvälistä vertaisarviointia apuna käyttäen. Rahoitamme korkeatasoista tieteellistä tutkimusta vuosittain yli 500 miljoonalla eurolla. Lisäksi Suomen Akatemia toimii tieteen ja tiedepolitiikan asiantuntijana kotimaisissa ja kansainvälisissä verkostoissa sekä vahvistaa tieteen ja tutkimustyön asemaa.

Vastaamme osaltamme EU:n TKI-puiteohjelman komiteatehtävistä ja toimimme kansallisina yhteyshenkilöinä neuvontatyössä. Luomme edellytyksiä suomalaisten tehokkaammalle verkottumiselle ja globaalille yhteistyölle, muun muassa osallistumalla strategisesti tärkeiden EU kumppanuuksien rahoittamiseen.

3. PERUSPERIAATTEET JA BUDJETTI

3.1. Seuraavaan EU:n tutkimus- ja innovaatiopuiteohjelmaan (FP10) on investoitava kunnianhimoisesti

Suomen Akatemia katsoo, että FP10-ohjelman TKI-budjetin huomattava kasvattaminen on välttämätöntä niin EU:n kuin Suomen osaamispohjan, kilpailukyvyn sekä tiedon ja tutkimuksen omavaraisuuden tukemiseksi. Puiteohjelmien kautta on rahoitettu korkealaatuisia TKI-hankkeita vuosikymmenten ajan. Puiteohjelma on toimiva konsepti, joka on todistanut käyttökelpoisuutensa ja vaikuttavuutensa. Puiteohjelman avulla ja sen kautta Eurooppaan on luotu osaamista ja lisätty kilpailukykyämme. Uutta tietoa ja älykkäitä ratkaisuja luovaan puiteohjelmaan tulee jatkossakin investoida kunnianhimoisesti.

3.2. Puiteohjelmarahoituksen kriteerien tulee pohjautua laatuun ja kilpailuun

Suomen Akatemia pitää tärkeänä, että tuleva FP10-rahoitus varataan ja jaetaan läpinäkyvän kilpailun perusteella korkealaatuiseen tutkimukseen ja huipputason innovaatioihin. Korkea laatu puiteohjelman kulmakivenä tulee säilyttää. Rahoitetun tutkimuksen, rahoitettavien hankkeiden arvioinnin ja toteutuksen on oltava vastuullista. Näin takaamme uudet, kestävät ja korkeatasoiset ratkaisut ja pysymme kilpailukykyisinä alati muuttuvassa maailmassa.

3.3. FP-10-rahoitus on pyhitettävä tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin

Ohjelman budjettia ei tule kuormittaa aloitteilla, jotka eivät edusta TKI-toimia, eivätkä sisälly ohjelman strategiseen suunnitelmaan. Ad hoc -toimille on varattava omat varat muualta EU- budjetista. Tutkimusrahoituksen pitkäjänteisyydestä on pidettävä huoli.

3.4. Vahvempaa kärkitutkimusta – rahoitusta bottom-up-huippututkimukseen pitäisi nostaa

Puiteohjelman Pilari 1 vahvistaa eurooppalaista huippututkimusta sekä tukee tutkijanuria ja tutkimuksen infrastruktuureja. Vain vahvat Pilari 1:n instrumentit varmistavat Euroopan menestyksen yhä kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa lahjakkaista tutkijoista ja tutkimuksen läpimurroista. Tästä syystä ERC:n, MSCA:n, Tutkimusinfrastruktuurien ja HE:ssä EIC:ssä sijaitsevan, bottom-up innovaatiota tukevan Pathfinderin asemaa tulisi vahvistaa ja niiden budjettia FP10:ssä kasvattaa.

3.5. Matalamman TRL-tason tutkimuksen rahoitusta on laajennettava kaikissa tutkimusyhteistyöhankkeissa

Pilari II vie suurimman osan HE-puiteohjelman budjetista ja on tärkeässä roolissa, kun etsitään ratkaisuja eurooppalaisiin ja globaaleihin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Tämänhetkinen painotus korkean TRL-tason hankkeisiin kaventaa kuitenkin mahdollisuuksia kauas katsovien ja kestävien ratkaisujen löytämiseen Euroopan ja maailman kohtaamiin ongelmiin. Sellaiset ratkaisut edellyttävät, että monitieteisyyttä myös yhteiskunta- ja humanististen tieteiden kanssa vahvistetaan.

4. PUITEOHJELMAN RAKENNE JA SYNERGIAT

4.1. Tarvitaan jatkuvuutta ja yksinkertaistamista

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman kolmipilarinen rakenne, samoin kuin klusterilähestymistapa pilari 2:n tutkimusyhteistyöhankkeille, on selkeä ja tarkoituksenmukainen. Kannatamme, että FP10-puiteohjelmassa säilytetään hyvin toimineet instrumentit (esim. ERC) ja tarkastellaan ovatko kaikki elementit (esimerkiksi EIT, EIE ja missiot) täyttäneet niille asetettuja kunnianhimoisia tavoitteita. Puiteohjelmalle tarvitaan rakenne, jota on helppo hallinnoida, joka tarjoaa mahdollisuuksia synergioiden luomiselle ja on aiempaa saavutettavampi ja ymmärrettävämpi rahoituksen hakijoille.

Yksinkertaistamisen pitäisi myös koskea hallinnointia. Hallintoon käytettävät kulut ovat poissa tutkimuksesta ja innovoinnista. Toivomme komission luovan yksinkertaiset ja läpinäkyvät osallistumis säännöt ja hallintorakenteet, jotta rahaa säästyy TKI-ydintehtävään, uuden tiedon tuottamiseen ja sitä kautta innovatiiviseen uudistumiseen.

Hankkeiden raportointi on raskasta ja se vie aikaa varsinaiselta TKI-työltä. Hankkeista saatavaa dataa pitäisi käyttää tehokkaammin hyväksi sekä päätöksenteon tukena että muissa TKI-hankkeissa. Pääallekkäistä työtä tulee välttää ja puiteohjelman hallinnossa on pystyttävä parempaan tehokkuuteen.

4.2. Synergioita TKI-puiteohjelman sisällä ja muiden läheisten ohjelmien kanssa pitää vahvistaa

Nykyisen Euroopan komission kunnianhimoinen tavoite on ollut lisätä synergioita rahoitusohjelmien välillä. Tämä on osittain toteutunut, mutta olemassa olevien instrumenttien suuri määrä luo edelleen melko monimutkaisen TKI-tukikehyksen. Tutkimusinfrastruktuurien tapauksessa synergioita tulisi olla tulevan FP10:n ja muiden rahoitusinstrumenttien, kuten mahdollisen Digitaalinen Eurooppa -ohjelman jatkajan, välillä.

Sen lisäksi seuraavassa puiteohjelmassa tulee pyrkiä lisäämään synergiaa esimerkiksi tutkimusinfrastruktuurien ja kaikkien muiden puiteohjelman rahoitusmuotojen välillä, jotta tutkimusinfrastruktuurien käyttöä voitaisiin hyödyntää tehokkaammin yli pilarirajojen. Toinen ehdotus on, että jotkut tutkimusinfrastruktuurihaut voisivat keskittyä tukemaan korkealaatuista uutta avaavaa tutkimusta, jota nykyisellään edustavat ERC:n, MSCA:n ja EIC Pathfinderin hankkeet.

Horisontti Eurooppa -puiteohjelman lisäksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimia tuetaan tutkimustiedon hyödyntämistä tukevista ohjelmista, kuten Digital Europe, Health4Europe, Euroopan puolustusrahasto sekä tekoälyyn ja maatalouteen liittyvistä EU-ohjelmista. Synergioiden luomiseksi näitä ohjelmia tulee tuoda lähemmäs tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman hyviä ja läpinäkyviä käytäntöjä.

5. RAHOITUSINSTRUMENTIT HORISONTTI EUROOPPA -PILAREITTAIN TARKASTELTUNA

Kannatamme nykyisen pilarirakenteen ja toimivien ohjelmien säilyttämistä, mutta ehdotamme joitakin muutoksia instrumentteihin.

5.1. Pilari 1: Eurooppalaista huippututkimuksesta ja tutkimusinfrastruktuureista on huolehdittava nyt ja jatkossa

ERC toimii erinomaisesti omilla selkeillä tutkijalähtöisillä käytännöillään, ja sitä hallinnoivan tieteellisen neuvoston autonominen asema tulee turvata vastaisuudessakin. ERC:n budjetit ovat hiljalleen kasvaneet 7PO:n alusta alkaen, mutta edelleen onnistumisprosentit ovat hyvin matalat, erityisesti Synergy-ryhmähauissa. Erinomaiseksi arvioituja hankkeita jää määrällisesti liian paljon rahoittamatta. ERC-rahoituksesta on tullut suuri meriitti sekä tutkijalle että hänen taustaorganisaatiolleen, ja se voittaa niin määrässä kuin laadussakin kansallisesti tarjolla olevat tutkijanurarahoitukset.

Merkittävän tieteellisen vaikuttavuuden lisäksi ERC-rahoitetuilla hankkeilla on osoitettu olevan laajaa taloudellista vaikuttavuutta, mitä voidaan mitata mm. uusien patenttihakemusten ja perustettujen yritysten määrällä. Lisäksi ERC-PoC hankkeiden kautta nousseet ideat ovat menestyneet tähän saakka parhaiten Horisontti Euroopan EIC Transition -haussa, jossa kaupallistamisprosessia edistetään kohti yritystoimintaa (kts. <https://erc.europa.eu/news-events/news/statement-erc-scientific-council-next-eu-FP>). EU:n tulee siten rakentaa seuraavaa puiteohjelmaa tämän osoitetun menestyksen pohjalle ja vahvistaa ERC:tä entisestään.

MSCA-ohjelmalla on tärkeä merkitys Euroopan osaamisen ylläpitämiselle ja sitä pitää jatkaa. Yksi Euroopan suurista haasteista on osaamisen turvaaminen, ja MSCA:lla on tässä tärkeä rooli. Se luo pohjaa eurooppalaiselle osaamiselle ja lahjakkaiden tutkijoiden houkuttelemiselle Eurooppaan sekä tukee sektorien välistä liikkuvuutta. Kuten ERC ovat MSCA-ohjelman haut hyvin kilpailtuja. Jotta onnistumisprosentit saadaan järkeviksi, pitäisi rahoituksen olla suurempi. Ehdotuksemme on, että ohjelmia olisi vähemmän ja rahoitusta per ohjelma enemmän.

Tutkimusinfrastruktuurit ovat vaikuttavan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan perusta. Johdonmukainen ja hyvin suunniteltu tutkimusinfrastruktuuritoiminta parantaa eurooppalaisen tutkimuksen laatua, uudistumista ja kilpailukykyä, sekä lisää eurooppalaisten tutkimusympäristöjen kansainvälistä vetovoimaa ja edesauttaa julkisen- ja yksityisen sektorin yhteisiä investointeja.

Investoinnit tutkimusinfrastruktuureihin eivät ole vain yksittäisten laitosten kertaluontoista tukemista, vaan ne ovat investointeja tulevaisuuteen. Ne houkuttelevat osajia ja investointeja- sekä lisäävät eurooppalaisten tutkimusympäristöjen vetovoimaa maailmanlaajuisesti. Tämä puolestaan edistää sekä julkisen että yksityisen sektorin investointeja, mikä on elintärkeää kilpailukyvyn ylläpitämiseksi.

Näin ollen, Euroopan on sitouduttava merkittäviin investointeihin tutkimusinfrastruktuurien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Tutkimusinfrastruktuurien kehittämiseen suunnattu rahoitus on kaksinkertaistettava 5 miljardiin euroon seuraavassa puiteohjelmassa. Tämän lisäksi on huolehdittava,

että tutkimusinfrastruktuurien käytön kustannuksia katetaan myös puiteohjelman muiden pilarien kautta.

Suomen Akatemia kannattaa laajoja ja strategisia investointeja, jotka tukevat eurooppalaisten tutkimusinfrastruktuurien kilpailukykyä ja vetovoimaa maailmanlaajuisesti. Tämä edistää tutkimuksen ja innovaatioiden tehokasta ja laadukasta toteutumista, kun tutkijat voivat hyödyntää korkealaatuisia ja monipuolisia infrastruktuureja eri alojen tutkimuksessa.

Kannustamme FP10:ssä vahvistamaan eurooppalaista yhteistyötä ja osaamista tutkimusinfrastruktuurien rakentamisessa ja hyödyntämisessä, mikä edistää eurooppalaisen tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat EuroHPC suurteholaskennan palvelut ja kvanttietokoneiden kehityskulku.

Lisäksi Suomen Akatemia korostaa tutkimusinfrastruktuurien roolia vastuullisen ja turvallisen datan käsittelyssä ja hallinnassa, mikä edistää uuden tiedon laaja-alaista tuotantoa ja käyttöä.

5.2. Pilari 2: Klusterirakennetta tulisi tarkastella uudelleen sekä hakuteemoja ja hakemiseen käytettyä aikaa pitäisi vähentää

Eurooppalaiset yhteistyöhankkeet ovat edelleen ratkaisevassa roolissa, kun pyritään ratkaisemaan yhteisesti globaaleja haasteita. Siksi tuemme monitieteellisten yhteishankkeiden tukemista jatkossakin. Tosin klusterien määrä ja kokonaisuus ei ole temaattisesti looginen. Esimerkiksi klusteri 4 ja klusteri 6 ovat erittäin laajoja, heterogeenisiä ja siksi hakijoille vaikeasti hallittavia. Toisin kun ajateltiin, ei laajemmissa klusterikokonaisuuksissa ole löytynyt odotettuja synergioita. Siksi klusterirakennetta tulisi tarkastella kokonaan uudelleen ja tarkasti analysoida, mitkä kokonaisuudet kuuluvat yhden haasteen / klusterin alle. Myös klustereiden määrää tulisi pohtia. Tämä tarkastelu tulisi tehdä samalla kuin tarkastellaan kumppanuuksia ja missioiden roolia puiteohjelmassa. Näissä on turhaa päällekkäisyyttä.

Hakeminen nykyisellään on hakijoille raskasta ja onnistumisprosentit ovat matalat suhteessa työmäärään, joka hakemusten kirjoittamiseen käytetään. Jotta mahdollistetaan uusien ja innovatiivisten ratkaisujen syntyminen, pitäisi hakuteemojen olla avoimempia ja kustakin hakuteemasta tulisi rahoittaa useampi hanke. Nyt jokaisessa haussa on liian tarkasti määritelty mitä kultakin hankkeelta vaaditaan, mikä ei jätä tilaa uusille ideoille ja epätavallisille ratkaisuille, joita viheliäiden ongelmien ratkomiseen kaivattaisiin.

Yhteistyöhankkeiden hallinnollista taakkaa pitäisi vähentää. Yhteistyöhankkeet ovat tärkeitä, mutta hankkeiden hallinnointi on nykyisellään erittäin raskasta ja sitä pitäisi edelleen yksinkertaistaa.

5.3. Pilari 3: EIC:n kokonaisuutta tulee kehittää seuraavalla kaudella

Todellinen relevanssi Horisontti Euroopan pilari 3:n innovaatiotoiminnassa on ollut uuden EIC:n har-teilla. EIE:n ja EIT:n kohdalla tulee tarkastella ovatko ne saavuttaneet niille asetetut tavoitteet. EIC:n kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi sinne pitäisi voida syöttää parhaita tutkimus- ja

kehitysideoita koko puiteohjelman alueelta ja edistää tehokkaammin niiden hyödyntämistä (nykyinen EIC Transition). Transition-kaltaiseen rahoitusmuotoon tulisikin satsata paremmin seuraavassa puiteohjelmassa.

EIC:n Pathfinder on hyvin tärkeä instrumentti uusien eurooppalaisten teknologiaideoiden tutkimiseksi monitieteisissä ja -tahoisissa yhteistyöhankkeissa. Pathfinderia tulisikin vahvistaa nykyisestään ERC:n rinnalla Excellence-pilarissa. Nykyisessä sijainnissaan Pathfinder-hakuja on tutkijakunnan haasteellista löytää ja hakumuoto häviää rahoituksen määrässä muille EIC-toimille. Vahvan temaattisen painotuksen takia rahoitusta jää myös liian vähän avoimeen hakuun. Siirto takaisin pilari 1:een turvaisi toiminnan parhaiten. Lisäksi pilari 1:ssä jokaisella rahoitusinstrumentilla tulisi olla oma, ERC Proof of Concept (PoC) -rahoitusmuodon kaltainen mekanisminsa edesauttamassa tutkimustulosten varhaista hyödyntämistä ja valmistamassa ideaa seuraavaan vaiheeseen.

Tällä hetkellä juuri ERC PoC -hankkeiden kautta nousevat uudet ideat päätyvät enemmistönä EIC Transitiossa hyödynnettäviksi, koska ne näyttävät olevan muita hankkeita valmiimpia PoC-vaiheensa kautta. Kaikilla pilari 1:n hankkeilla tulisi olla samat mahdollisuudet parhaimpien tulosten edistämiseen innovaatiotoiminnassa. Transition-haussa ideoiden lähteenä voisivat olla myös muiden pilarien hankkeet, mikäli myös niille voitaisiin tarjota PoC-tyyppistä alkutukea. Transition-rahoituksen tulisi olla minimissään 10 kertaa suurempi kuin PoC-rahoitukset. Näin EIC pystyisi ylläpitämään ja vahvistamaan rooliaan tulevaisuuden eurooppalaisten innovaatioiden edistämisessä aiempaa paremmin.

5.4. Widening-instrumentteja tulee tarkastella uudelleen ja COST:n rahoitus turvata

Pilari 4:n eli WIDERA-ohjelman tavoitteena on lisätä ns. Widening-maiden osallistumista puiteohjelmassa sekä vahvistaa Eurooppalaista tutkimusaluetta (ERA). Widening-maille ohjattua budjettia vahvistettiin merkittävästi nykyisessä puiteohjelmassa.

Nykyisellään WIDERA on ollut hyvin epätasapainoinen yhdistelmä Widening- ja ERA-toimia. Vaikka TKI-erojen pienentäminen on osa vahvan eurooppalaisen tutkimusalueen luomista, WIDERA-ohjelman budjetin painottuminen hyvin vahvasti Widening-maiden tukemiseen tekee se kokonaisuudesta epätasapainoisen – nykyisellään Widening-toimet vievät lähes 90 % ohjelman budjetista. Pienibudjettinen ERA koostuu pienistä, usein kertaluonteisista hauista, hankinnoista, tapahtumista, palkinnoista jne. Instrumenttien ja toimien yhteismäärä ja kirjo on valtava, ja siksi ohjelma on vaikeaselkoinen tutkijoille ja tekee myös komiteajäsenten ja NCP:eiden työstä haastavaa. Molempia ohjelman osia johtavat vahvat poliittiset prioriteetit ja komissio, mikä ei jätä juurikaan liikkumatilaa ohjelmakomitealle.

FP10:ssä tulee harkita pilari 4:n uudistamista kokonaan ja mahdollisesti rahoittaa Widening-instrumentit erillisestä, täysin läpinäkyvästä budjetista. Tämä ei poissulje synergioiden löytämistä muista puiteohjelman pilareista, kuten ERC- tai MSCA Fellowshipistä. Uusi Hop on -instrumentti voi osoittautua yhtä menestyksekkääksi ja sen tehokkuutta ja vaikuttavuutta on arvioitava heti kun mahdollista. Sama koskee muita uusia Widening-instrumentteja Horisontti Euroopassa.

Tärkeiden ERA-toimien osuuden tulee kaiken kaikkiaan olla selkeämpi ja läpinäkyvämpi. Eurooppalaisten tutkijoiden liikkuvuutta, ja samalla myös Widening-maiden tutkijoiden verkottumista muiden EU-maiden tutkijoiden kanssa tukevan COST:n tulee saada näkyvämpi asema ja sen rahoitus tulee taata. Nykyisellään vaadittava vähintään 50 %:n osallistuminen Widening-maista on jossain määrin ylimitoitettu ajatellen Widening-maiden TKI-toiminnan kokonaisvolyymiä, ja olisi harkittava vähimmäisosuuden laskemista 40 prosenttiin.

5.5. Kumppanuuksissa kaivataan lisää läpinäkyvyyttä ja vähemmän hallinnollista taakkaa

Mahdollisissa FP10:n yhteisrahoitteisissa kumppanuuksissa tarvitaan ennen kaikkea lisää läpinäkyvyyttä ja mahdollisuutta vaikuttaa jo kumppanuuksien valmisteluvaiheessa. Erityisesti tarvitaan selkeät yhtenäiset ohjeet ja periaatteet onnistuneen hakemisen ja toiminnan toteuttamiseen, siten että kaikki tarpeelliset tahot saadaan mukaan. Tämä sisältää mm. selkeät ja yhtenäiset ohjeistukset *in-kind*-osallistumisille ja palomuurien vaatimuksille aivan varhaisimmassa vaiheessa. Siirtymiset rahoitusvaiheesta toiseen tulee olla osallistujien kannalta sujuvat. Kumppanuustoiminta perustuu pitkälti myös luottamukseen, eikä yhteistoimintaa tulisi siksi-säädellä liikaa komission toimesta.

Horisontti Euroopan kumppanuuksissa vaikuttamistavoite on lisääntynyt edellisen puiteohjelmien verkostoihin nähden, ja myös yhteisrahoitteisista kumppanuuksista on tullut isoja kokonaisuuksia. Kasvanut kompleksisuus on johtanut hallinnon lisääntymiseen ja vaikeuttanut tarvittavien toimijoiden saamista mukaan. Päällekkäisyydet missioiden kanssa ja komission ajoittain ristiriitaiset ohjeistukset implementaatiosta ovat hidastaneet kumppanuuksien käynnistymisiä ja heikentäneet erityisesti muiden tahojen kuin rahoittajien osallistumista.

Tulevassa puiteohjelmassa myös nousevien uusien alojen verkostomuodostusta varten tulisi olla mahdollisuus hakea toimintatukea avoimen (bottom-up) haun kautta. Tähänkin tarvitaan selkeät periaatteet ja aktiivista tiedon jakamista, jotta tukimuoto kohdentuisi oikeille toimijoille. Vaikuttavuuden lisäämiseksi kumppanuuksien ympärille tarvittaisiin enemmän myös horisontaalista toimintaa ja temaattisten synergioiden vahvistamista eri rahoitusinstrumenttien kanssa. Tässä ERA-LEARN-hanke voisi olla entistä vahvemmin avuksi ja sen toimintaa tiedonvälittäjänä, implementaatiokäytäntöjen selventäjänä sekä ainutlaatuisena tietovarastona tulisi tukea komission omien kapasiteettien täydentäjänä.

5.6. Missioiden rahoitus puiteohjelmassa tulee painottua TKI-rahoitukseen ja muut osat on rahoitettava puiteohjelman ulkopuolelta

Euroopan etu on, että tiede ja tutkimus olisivat vahvasti läsnä missioiden toimeenpanossa. Jotta missioille asetetut tavoitteet saavutetaan, tarvitaan kuitenkin laajasti muita tekijöitä kuin tutkijoita ja muita rahoitusohjelmia kuin Horisontti Eurooppa.

Viisi missiota ovat kaikki erilaisia tavoitteiltaan ja toiminnaltaan. Missioiden TKI-haut ovat osittain samankaltaisia kuin pilari 2:n klusterikohtaiset haut, ja näin ollen missioiden tuoma lisäarvo jää

epäselväksi. Lisäksi jäsenvaltioiden välillä on eroja missioiden hallinnossa ja toteuttamisessa. TKI-toiminta on rajallista ja mukana on paljon muita aktiviteetteja.

On tarkasteltava, onko nykyinen missiokonsepti antanut parhaat työkalut missioille asetettujen kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Mikäli missiot jatkossakin nähdään tarkoituksenmukaisina ja tehokkaina instrumentteina osana laajempia poliittisia kokonaisuuksia, tulee puiteohjelmasta tuleva rahoitus painottua TKI-toimiin ja muut toimet tulisi rahoittaa muista budjettiluokista. Toivomme, että näin synergioita puiteohjelman ja muiden eurooppalaisten ohjelmien välillä vahvistetaan. Missioita tulee rahoittaa enenevässä määrin myös muista rahoitusohjelmista kuin puiteohjelmasta, jonka rahoitusta pitäisi käyttää ainoastaan TKI-toimintaan. Kuten kaikissa EU-ohjelmissa, myös missioiden kohdalla hallintoa pitäisi yhdenmukaistaa ja sääntöjä yksinkertaistaa, jotta mahdollistetaan mahdollisimman laaja osallistuminen missioihin.

Missioista laadittu arviointi osoittaa selvästi tarpeen humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen paremmalle integraatiolle klustereihin ja hankkeisiin. Monitieteisyyden edistäminen voi tarjota tehokkaita ratkaisuja globaalien haasteiden ratkaisemiseen.

6. LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT

6.1. Vapaan tieteen asema turvattava koko EU:ssa

Vapaa tiede ja mahdollisuus valita tutkimusaiheensa rohkeasti ovat sivistysvaltion kulmakiviä. On tärkeää, että tutkimus säilyy vapaana eikä sitä säädelä liiaksi. Puiteohjelmasta ei tule rahoittaa hankkeita sellaisissa jäsenvaltioissa, jotka rajoittavat tutkimuksen vapautta. Euroopan tasolla tutkimusrahoituksen jakaminen tulee toteuttaa laatuun ja kilpailuun perustuen, avoimesti ja läpinäkyvästi. Tutkijoiden ja tiedon tulee voida liikkua vapaasti.

Tulevan puiteohjelman on tuettava vapaan tutkimuksen edellytyksiä ja tutkimustiedon vapaata hyödyntämistä. Tämä on paras tapa edistää tieteellistä tutkimusta, uuden tiedon luomista, uusia teknologioita ja innovaatioita koko Euroopan eduksi.

6.2. Kansainvälistä yhteistyötä tulee vahvistaa TKI:n turvallisuus huomioon ottaen

Tutkimus- ja innovaatiotoiminta on kansainvälistä ja huippuosaamista löytyy myös Euroopan rajojen ulkopuolella. Puiteohjelman kansainvälistä yhteistyötä tulee vahvistaa jatkossa tutkimuksen ja innovaatioyhteistyön turvallisuusriskit huomioon ottaen niin eurooppalaisen tieteen ja innovaatiotoiminnan laadun varmistamiseksi kuin globaaleihin haasteisiin vastaamiseksi. Yksi merkittävä tapa toteuttaa tämä on houkutella uusia, arvopohjaltaan samanlaisia maita assosioitumaan puiteohjelmaan, kuten on tapahtunut esimerkiksi Uuden-Seelannin osalta. Tavoitteeksi tulee asettaa assosiaatioiden lisääminen ja niiden toimeenpano puiteohjelmakauden alusta alkaen. Samaan aikaan on säilytettävä ja edelleen parannettava ERC:n ja MSCA-toimien mahdollistamaa kansainvälistä liikkuvuutta ja yhteistyötä sekä pohtia keinoja kolmansien maiden EU-kumppanuusosallistumisen vahvistamiseksi.

Tärkeä rooli on myös puiteohjelmasta tuettujen eurooppalaisten tutkimusinfrastruktuurien kansainvälisellä yhteistyöllä. Myös klusterien kansainvälistä yhteistyötä tukevat flagship-haut tulee säilyttää keinovalikoimassa. Kehittämistyön pohjaksi komission tulisi pystyä tarjoamaan kansainvälisyyden välineistä, tavoitteista, tuloksista ja tutkimuksen turvallisuuteen liittyvistä aspekteista nykyistä parempi kokonaiskuva.

Lisäksi maailman geopoliittisen tilanteen muuttuessa on mietittävä uudestaan puolustus- ja kaksikäyttötutkimuksen asemaa puiteohjelmassa. Nämä kysymykset ovat tulleet jäädäkseen. Toivomme, että komissio keskustelelee tästä ja tähän liittyvistä suunnitelmista avoimesti jäsenvaltioiden kanssa ja yhdessä luodaan toimivat säännöt koko Euroopan hyväksi.

6.3. Humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat on otettava kattavasti huomioon koko puiteohjelmassa

Tekniset, lääketieteelliset, ja muut innovaatiot vievät ihmiskuntaa eteenpäin, mutta eivät ole tehokkaita tai tue resilienssiä, jos ihmistä ei huomioida toiminnan keskiössä. Siksi on tärkeää ottaa humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat koko moninaisuudessaan huomioon kattavasti puiteohjelmassa niin hakuteemojen suunnitteluvaiheessa kuin myös arviointi- että päätöksenteon toteutuksissa.

Ratkaisujen yhteiskunnallisen hyödynnettävyyden ja skaalattavuuden kannalta olisikin erittäin tärkeää, että komissio jatkossa pitää aiempaa paremmin huolta humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen läsnäolosta suunnitellessa eri teemoja ja ohjelmahakuja. Vain tällaisen monitieteisen yhteiskehittämisen turvin on mahdollista luoda tutkimusohjelmahakuja, joiden merkitys on kaikkien tieteenalojen edustajien ymmärrettävissä ja siten myös haettavissa. Humanistiset ja yhteiskuntatieteelliset alat on otettava mukaan monitieteisiin hankkeisiin tutkimuksellisinä kokonaisuuksina ja lisäarvon antajina. Tutkimushankkeiden ja sidosryhmien välisen yhteistyön kehittäminen on ymmärrettävä omana ja omaa erityisosaamista vaativana tehtäväkokonaisuutena.